

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Notanda quædam objectio contra nostram sententiam ponitur & diluitur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

prudentiæ leges magis repugnat Deo peccati malitia, difformitas, & immunditia, quod ut evidentius pateat aduerte, bene posse de Deo per communicationem idiomatum prædicari esse mortuum, flagellatum, occisum, famem, sitim dolores &c. ut de facto contingit in Christo Domino, ratione vnionis hypostaticæ humanitatis ad Verbum, & nihilominus adhuc de potentia Dei absoluta non potest contingere villo modo, ut per communicationem idiomatum prædicetur de Deo peccatum, & ideo Deus, qui vnitus est naturæ humanæ pluribus imperfectis & omnibus physicis admittit, & conseruando eandem imperfectio- nes, nullo modo potest vniri naturæ peccanti, ita ut cum tali vnione perleuet peccatum; & ideo omnes Theologi docent probabilius loquentes, & meo videri sane, & catholicè, nullo modo posse humanitatem Christi Domini vnitari Verbo peccare, aut venialiter, aut mortaliter: ergo ex his omnibus euidenter patet, magis repugnare Deo imperfectiōem peccati, quam imperfectiōes físicas, licet tam istas, quam illas implicent contradiccionem respectu Dei; quod adeo verum est, ut D. Augustinus aperte doceat ex eo solum, quod Deus amaret peccatum, etiam minimum, destruendum esse: probat hoc ex illis verbis Psalmi; non Deus volens iniquitatem es tu, quæ verba sic verit, Deus non es tu si volens iniquitatem es, talis enim est malitia peccati, & tanta vis, & efficacia eius, ut si per impossibile caderet in Deum, destrueret ipsum, & ad nihilum redigeret: ergo licet possit attribui æquivalenter, aut virtualiter Deo accidens, aut alia physica imperfectio, moralis tamen malitia nullo modo potest.

Præterea, quia tunc etiam attribuimus Deo aliquid virtualiter, aut prædicatum aliquod æquivalenter affirmamus de ipso, quando necessarium est ad aliquam perfectiōem diuinam intelligendā, quæ sine talibus prædicatis intelligi non potest; & ideo ad intelligendam immensitatem Dei, dicimus dari in Deo extensionē virtuale & æquivalentē, quia sine illa non posset dari præsentia Dei sine discretione, & diuisione per omnia corpora, ut supra late probauimus *questione de præsentia Dei in spatiis imaginariis*. Item ad mysterium Trinitatis necessaria est distinctio virtualis, & accidens virtuale, aut per æquivalentiam necessarium est ad distinguendam relationem spiratoris actiui à relationibus hypostaticis, seu personalitatibus relatiuis, ut patet ex supra dictis.

Tandem ad actus liberos Dei necessaria est saltem tanquam conditio tum distinctio virtualis, tum contingentia æquivalenter, quia Deus ratione actuum liberorum non solum est capax prædicationis affirmatiuæ, & negatiuæ, sed etiam denominationum contingentium, & ideo concedimus hæc omnia prædicata virtualiter, & æquivalenter Deo.

Atqui, ut euidenter constat, lumen naturæ manifeste demonstrat, & fides catholica decernit, ad nullam perfectiōem Dei, aut constituendam, aut explicandam necessaria est malitia peccati virtualiter, & æquivalenter concepta, sed potius impedit omnino explicationi, & constitutioni omnium perfectiōum diuinarum: ergo etiam si per impossibile non repugnaret Deo, non esset concedenda ipsi, quia frustra superflue, ac tandem sine fructu, & sine adstrueretur peccatum virtualiter in Deo, quod abhorret ratio; quia sine urgente necessitate non debent multiplicari entitates, propter eandem rationem in

penitentia (de qua agit Alarcon *num. 11. §. 11. dem argumento equivo*) distinguenda sunt duæ imperfectiōes, alia moralis; inconsiderantiæ, seu imprudentiæ, aut malitiæ, & hæc neque æquivalenter, neque virtualiter & multominus formaliter debet concedi Deo; altera imperfectio est physica, & hæc virtualiter, aut æquivalenter seu eminenter poterit attribui Deo, si necessaria fuerit ad explicandā aliquam perfectiōem diuinam, quam necessitatem nunquam innescire potui, & ideo adhuc æquivalenter non concedo Deo, quapropter locum *Gen. 6. penituit Deum*, quod hominē fecisset in terra, & tacitus dolore cordis intrinsecus dixit, *penitet me fecisse hominē*; explico cum omnibus Patribus, & scholasticis de impropria, & metaphorica penitentia, hoc est de voluntate signi, & non beneplaciti; quibus omnibus fundamentis, ac demonstrationibus contra argumentationes Alarcon in medium efficaciter propositis, ut proposui, sine dubio labefactur tota eius sententia, & funditus ruit ab imis sedibus euulsa phantastica machina argumentationis eius.

Quis enim subito tot verborum tumultus, tot apparentium argumentorum sine maturo consilio, sine veritatis pondere, ac liberatione oculis usurpans tot verborum anfractibus, fallaciis, ac boatu plenas syllogizationes videns, non cogitet, aut sibi persuadeat, magni momenti esse, sed certe larvæ leonum sunt, non leones, exuvie tigridum, non tigrides, picti grifi sunt, non veri; tandem cuniarum, ac puerorum terribilissima, quod ipse Auctor in toto hoc opere se facere profectus *epistola dedicatoria ad Patrem Vasquez. §. pulchre Casiodorus*, ibi: [post fata nostri Vasquez Deus in Collegio Complutensi sic providus, quia in sellam regni Vasquezianæ magistris nos dominos, magistros indignos æquidem collocavit, & quantos mihi spiritus sumo, & quantum superbiæ facinus ego tu Vasquez? modestiam calco, dum æquali me radiarum luce promitto, minime gentium, sed leoninis induor exuvias, quibus timeat Patroclus ego, Achilles armamenta compono, quorum splendore deuincam.] Ecce hic ad vnguem hic author exequutioni mandat hæc verba, dum lauis, & exuvias non leonum, sed argumentorum terrere contendit, quod sine dubio consequeretur, si ut inuenit animos viriles, ac robustos, pueriles timores reperisset; quam ad nostrum propositum loquutus fuit Scribanus noster, & per anagramma Clarus Bonarsius in *præmio Amphitheatri honoris. prope medium*, ibi: [Iam si vernantem dictionem, plenumque luxuriantem gallicano succo intuearis, an non iures probissimæ notæ? At tu memento Gomorræi poni fuliginem intrinsecus fauillaceam, ambitione extimæ cutis cohiberi, quæ vel leui pressa actu, fumum exhalat, & facit in vagum puluerem. Ita plane omnis illa ostentabunda in veritate criminatio, si retegatur, terribimo pordore auctores suos prodit, abique in fauillas, quæ rupes mentiebatur, & munitabunda cælo laxa, nix, plumæ, bullæ repercutiunt.]

SVBSECTIO II.

Notanda quadam obiectio contra nostram sententiam ponitur, & diluitur.

Quia licet possit vna entitas æquivalere suo contradictorio, ut videtur est in identitate diuina, quæ æquivaleret distinctioni reali inter intellectum & voluntatem, & distinctio est contradic-
torium

etorum identitatis, nihilominus tamen una, & eadem indiuisibilis entitas positiua non potest esse formaliter suum contradictorium; unde nullo modo potest identitas diuina inter diuinitatem, & Paternitatem formaliter existens, esse formaliter distinctio à parte rei inter illas; unde non potest paternitas esse formaliter idem à parte rei cum diuinitate, & non esse idem formaliter cum illa, hoc est distingui ab ipsa; quia impossibile est idem esse, & non esse secundum euidens omnium maximum principium metaphysicum; atqui in nostra sententia sequitur ex eo quod concedamus libertatem formalem in Deo, eandem entitatem esse formaliter amorem, & formaliter non amorem, quia Deus ex vi suae libertatis, licet habeat contingentiam virtualem solum, nihilominus tamen est indifferens ad amandum, & non amandum formaliter per vnā, & eandem indiuisibilem entitatem: ergo eadem indiuisibilis entitas, quae est amor, est simul non amor, seu negatio amoris formaliter, quod est falsissimum: ergo falsum est dicere, Deum esse indifferenter formaliter ad amandum, & non amandum, ac proinde non dabitur libertas formalis in Deo; aut si datur, necessario incidendum est in opinionem Caietani doctoris, destrui amorem in Deo formaliter, dum vult Deus non amare, &c.

Sed hæc obiectio non probat, non dari in Deo libertatem formalem, sed solum probat, Deum non habere formalem negationem amoris, neque se posse exercere libertatem diuinam per volitionem & puram omissionem volitionis formalem, quod nos concedimus, & ideo docemus, Deum non ita amare, ut possit pure non velle sine positiuo actu, sed potius asserimus semper exerceri diuinam libertatem per positiuum actum, non solum quando terminatur ad obiectum positiuum, sed etiam quando terminatur ad obiectum negatiuum; unde libertas Dei non dicitur contradictionis formaliter, sed solum obiectiue, quia negatio non est ex parte actus Dei, sed solum ex parte obiecti, quod explicatur hoc modo dicendo, Deum velle facere, & velle non facere; hoc est velle positiuum, & negatiuum non per puram omissionem actus, & actum, sed potius per positiuum actum, terminando se iam ad negationem iam ad positiuum.

Vnde licet eadem entitas Dei possit esse positiua volitio obiecti positiui, & etiam volitio positiua negationis, seu carentiae eiusdem obiecti propter distinctionem virtualem, & contingentiam virtualem, tanquam per conditionem, & formaliter ratione indifferentiae; ut patet ex dictis, nihilominus tamen non potest eadem entitas vlllo modo esse aut simul, aut successiue formaliter volitio, & formaliter non volitio eiusdem obiecti, quia non solum virtualiter, sed etiam formaliter daretur desitio, aut destructio actus positiui in Deo, quia nec per potentiam Dei absolutam possunt dari in Deo formaliter simul à parte rei affirmatio, & negatio eiusdem obiecti, ut sunt volitio, & negatio eiusdem obiecti, & non volitio formaliter eiusdem existentiae: ergo ut esset non volitio formalis existentiae, necessario formaliter deberet non esse, & deficere volitio positiua talis obiecti, quia alias simul essent formaliter volitio, & non volitio eiusdem. Quo discursu soluta manet obiectio.

Probatum nunc non posse dari in Deo puram omissionem formalem actus hac vnica ratione; quia ad diuini dominij perfectionem spectat nihil in orbe fieri, aut omitti, quod illi volunta-

rium non sit eo genere voluntatis, cuius obiectum obiectiue, & Deus quasi subiectiue sit capax, & sicut nihil est, quod diuinam possit subterfugere providentiam, aut diuinam cognitionem latere; ita nihil est, quod Deo vidente & nullo modo, neque permissiue volente, fiat, aut fieri omittatur; quod si quidquid sit aut omittitur, debet Deo esse voluntarium; eo genere voluntarij iam dicti; oportet quidem, ut sit voluntarium voluntarij perfectissimi generis; voluntarium autem per puram omissionem imperfectissime est voluntarium, & carentis solum dicitur voluntarium, quatenus illud velle potuimus, & non volumus, quod potius est carentia perfecti voluntarij, quam voluntarium dignum Deo: ergo si mundus, non esset futurus, Deo fuisset voluntaria illa carentia existentiae mundi; fuisset autem voluntaria, non imperfecte: ergo non per puram omissionem affectus: ergo potest positiuum actum, quo Deus velleret mundum non esse; quod quidem non obest libertati Dei, ad quam sufficientissimum est, quod possit velle esse, aut velle non esse mundum, neque illa necessitas habendi, aut volitionem existentiae mundi; aut volitionem non essendi mundum oritur ab obiecto, quod sua virtute attrahat, & cogat Deum, ut sic vel aliter erga illud afficiatur; neque oritur ex indigentia obiecti quasi ad non esse mundi requiratur diuina volitio, tanquam principium illius non esse, ut satis probat Albis tract. 2. de voluntate Dei, disp. 6. sect. 3. num. 3. & 8.

Sed oritur ex ipsa Dei natura, & diuino imperio, cui non potuit non subdi rerum factio, & omisso rerum, atque adeo debuit illi esse perfecte voluntaria directe, aut permissiue; supposito autem quod illi futura erat voluntaria, non potuit Deus non velle illam perfectissimo genere voluntarij, id est per actum positiuum.

Secundo probatur ex honestate, & morali rectitudine actus diuinæ libertatis; quia nihil potest imputari Deo, ut auctori, & causæ, quod non imputetur ipsi ad honestatem, & rectitudinem simpliciter, & absolute; sed negatio alicuius rei creatæ imputatur Deo auctori, & causæ: ergo debet imputari ad honestatem, indicando honestissimam rectitudinem illius.

Tunc sic, non potest aliquid formaliter esse honestum, & bonum moraliter, nisi fiat ex affectu virtutis, & motiuo formali honestatis propter ipsam, ut concors est omnium Philosophorum, & Theologorum sententia; sed pura omisso actus voluntatis non est formaliter ut sic ex affectu alicuius virtutis; nec ob honestatem propter ipsam, sed potius indifferens, cum nulla sit ratio positiue tendens in illud motiuum amando ipsum propter bonitatem ipsius, quod est omnino necessarium ad id, quod asserimus: quia pura negatio non habet rectitudinem perfectam: ergo talis negatio non potest formaliter, ut est à Deo, esse honesta, &c. ergo formaliter ut sic implicat esse à Deo sine actu positiuo tendente in motiuum aliquod honestatis formaliter propter ipsum; nam licet in voluntate humana possint dari omissiones puræ liberæ, quæ nec male sunt nec bonæ moraliter, quales sunt omissiones consiliorum, tamen à Deo non potest dici aliquid libere procedere, & non secundum honestatem formaliter, quia Deo non minus repugnat, non operari bene, quam operari male. Deinde negatio actus est indifferens ad bonum, & ad malum; ergo non potest conuenire Deo, quia quidquid Deo conuenit est determinatum ad bonum. Præterea in Deo voluntas non est potestitia ad volendum,

lendum, sed potius est actus secundus à parte rei; qui ex se est indifferens, ut terminetur ad esse alicuius rei: ergo impossibile est, ut ex tali actu oriatur non esse alicuius rei, tanquam à causa honestissima, & recta, quin perfectio illius actus comparetur ad tale non esse, cuius est causa, summam honestatem, & rectitudinem continens, nisi per modum volitionis positivæ, esse enim eam perfectionem positivam volitionem eius, cuius est causa, non oritur ex connotato quod interdum est aliquid negativum, sed ex intrinseca Dei perfectione, quæ terminata per modum causæ rectitudinem, & honestatem summam habentis ad non esse rei eo ipso est positiva volitio illius; nam causalitas quæ connotatur ut perfectio Dei sit volitio, non est necessaria ad tribuendam denominationem solius volitionis positivæ, sed solum ut ei perfectio sit talis obiecti creati, nempe existentie rei aut negationis illius.

Dices, D-um respectu aliquarum negationum non semper habere positivum actum quo velit esse; v.g. ommissio actus debiti ex præcepto in homine, quæ est peccatum, non est volita à Deo acta positivo, alias vellet peccatum formaliter.

Sed contra, quia tunc, licet Deus non habeat actum positivum volendi directe talem ommissionem, nihilominus tamen habere actum positivum permittendi illam; & sic vult Deus permittere tale peccatum, permissio autem non est pura ommissio, sed actus positivus, quod his verbis aliqui Doctores explicant, dicentes, tunc positivum non velle Deum, ut fiat malum formaliter, neque negativum malum esse ab eo, ut à causa malicie; sed illam ommissionem præcepti esse à Deo materialiter, quatenus ut causa prima generalis non concurrat cum causa secunda ad actum, & vult non concurrere actum positivum; quia ita determinatur à causa secunda libera nolente operari, vel non volente; itaque illa ommissio ut mala non est à Deo, sed à causa secunda libera & adæquate est ommissio secundum se ab utraque à Deo physice, & ab homine moraliter, quod non maiorem difficultatem habet, quam in actu positivo peccati, qui est à Deo, & à causa secunda ab hac in esse morali malo, & à prima in esse physico.

Itaque duplex actus concurret in permissione peccati, primus est, quo vult Deus dare creaturæ auxilium sufficiens; secundus, quo vult negare auxilium congruum, & uterque hic actus est positivus, & ex utroque coalescit integra permissio, quæ est rectissima, & honestissima voluntas Dei, & ideo debet esse positivus actus, quia in pura ommissione non datur honestas. Vnde maxime mihi displicent dicentes, in pura ommissione posse dari perfectam honestatem dignam Deo. Tum quia pura ommissio in Deo, ut bene advertit Alarcon si sit peccati, non est honesta respectu ipsius, quia Deus essentialiter est impotens ad peccandum, rei autem indifferens, aut honesta ut sic ommissio non potest esse honesta; quia privatio boni ut sic non est bonum, nisi ex alio capite, vel motivo honestetur: ergo in Deo non potest ommissio actus positivi boni esse honesta: imo nec in creatis, quia bonum ex integra causa; malum ex quocunque defectu: ad bonum enim non sufficit facere opus bonum, sed bene ex obiecto, & circumstantijs; ad malum autem sufficit quilibet defectus, vnde quis facit bonum opus ex malo fine, & non operatur bene, sed male; quo sequitur, ut sicut sæpe leges affirmativæ implentur per opus externum bonum moraliter, licet fiant ex pravo fine, ut patet in auditione Missæ: ita eadem

leges violantur per quamlibet ommissionem liberam talis actus, etiam puram, per quam homo meretur penam, quia non facit, quod tenetur, cum possit.

Ommissio autem pura peccati est tantum bona materialiter non formaliter, quatenus non contradicit legi, & propterea non est honesta nec meritoria positivè, quia ex se indifferens est, ut fiat talis ommissio, ex bono fine, vel malo: ergo ut sic abstrahens non potest esse meritoria, & honesta; nam sicut implere legem positivam, v.g. auditio Missæ ex se est bona tantum materialiter, & non est honesta, & meritoria formaliter, quia lex impletur vera auditione Missæ, siue fiat ex malo fine, siue ex bono, & quia facta est malo fine, legem servat, & non est honesta, & meritoria, ideo auditio Missæ ut sic non est bona, nec meritoria eodem modo in præceptis negativis v.g. non occidere secundum se ut sic est bonum materialiter tantum; quia potest quis non occidere ob malum finem vanitatis &c. & tunc illa negatio occisionis servabit legem, sed non erit honesta, & meritoria: ergo non occisio ut sic abstrahens tantum erit bona materialiter, & non honesta formaliter, quia de se est indifferens ad hoc ut sit bona, vel mala, quocunque modo facta servet legem negativam non occidendi.

Tandem meo videri demonstratur hæc veritas, quia reprobatio damnatorum post præcisa demerita eorum est actus positivus divinæ voluntatis; sed talis actus habet pro primario obiecto penam damni, quæ est essentialis, & primaria pena damnatorum, & pro secundario obiecto habet penam sensus, quæ comparata cum pena damni secundum quid pena, & secundaria dicitur; atqui in sententia omnium Theologorum pena damni est privatio visionis beatificæ &c. seu beatitudinis essentialis: ergo Deus non per negationem actus, aut per suspensionem, seu ommissionem illius, sed potius per positivum actum, qualis secundum omnes Doctores Ecclesiæ, & Theologos est reprobatio, terminatur ad privationem, seu negationem obiecti; & ratio à priori videtur esse quia substantia intellectualis habere potest actum positivum volitionis circa omnia illa, in quibus potest apprehendere aliquam rationem boni, non solum positivi, sed etiam negativi quod est negatio alicuius disconvenientis mali, sunt autem multe negationes, in quibus apprehendi possit aliqua ratio boni pertinentis ad iustitiam punitivam, aut ad benevolentiam alicuius ad auferendum aliquid illi disconvenientis: ergo etiam divina voluntas potest comparari ad negationes, quæ ex eius libertate procedunt sicut volitio positiva libera, & essentialis circa illas. Si autem aliquando sola negatio producendi aliquid est sufficiens connotatum, & obiectum actus positivi, & liberi in Deo, manifeste efficitur, quotiescumque ex Dei voluntate provenit aliqua negatio, hoc est neres aliqua producat, simul etiam esse in Deo actum volitionis liberæ, circa non esse talis rei; vnde probationes Doctores asserunt, volitionem divinam esse positivam, quæ decrevit infinitas creaturas possibiles non producere, cuius rationem tribuunt; quia impossibile est à parte rei existere perfectionem intrinsecam divinæ volitionis positivæ, tanquam ad rationem actus volitionis positivæ, tanquam effectus illius, quin ille actus ab æterno fuerit in divina voluntate: ergo nulla esse potest negatio existentie rei, quam Deus possit producere, circa quam non sit in Deo libera, & positiva volitio, quia nulla esse potest negatio in qua non possit

Quæst. II. In quo consistat actus liber Dei. 423

cognosci aliqua ratio congruentis boni; esse enim negationem rei nullo modo necessitatem ad diuinam perfectionem propter fines, quos sibi Deus potest talis negationis proponere, est sufficiens ratio boni, ut voluntas velit cessare à productione talis rei. Nam sicut ea est sufficiens ratio libere cessandi ab operatione, ita est congruens ratio volendi cessare.

SUBSECTIO VLTIMA.

*Argumentum à priori contra nos positum
sectione prima dissoluitur.*

AD vltimum argumentum dico, ibi bene respondit esse illi ad vltimam replicam respondendo aliquid esse in secundo signo virtualiter additum, quod in primo signo virtualiter, & æquivalenter deficiebat, licet semper ab æterno, & à parte rei formaliter fuerit, quod in secundo signo virtualiter de nouo est, & hoc sufficit, ut prædicetur in secundo signo de Deo id, quod in primo non prædicabatur.

Vbi aduerte, Deum in indifferentia partim conuenire cum creatura, partim differre ab illa, conuenit cum creatura in hoc, quod sicut creatura formaliter ita est indifferens ut in eodem instanti, in quo determinatur per amorem, & amat per illum, poterit nolle amare; ita similiter Deus ab æterno ita semper voluit creare mundum ut poterit ab æterno velle non creare illum formaliter & in hac potestate, seu indifferentia formali consistit formalis libertas diuina, & sicut in toto illo instanti, quo amat creatura, ita formaliter est amor ut minime sit, aut in toto illo, aut in aliqua prioritate naturæ sit formaliter negatio, & carentia illius; quia ut in physicis late demonstro, non possunt esse in eodem instanti pro priori, & posteriori naturæ forma, & priuatio, quia prioritas, & posterioritas naturæ non sunt in quo sed à quo. Ita similiter formalis amor seu volitio creandi mundi ita fuit ab æterno in Deo, ut neque pro priori naturæ formaliter fuerit negatio amoris, quia libertas, & indifferentia, quæ ab æterno se determinat ad amandum non petit, imò neque potest habere prius negationem, seu carentiam formalem illius amoris, quem ab æterno habet; nam negatio, & forma, ut existant in eodem subiecto petunt necessarium successum durationis, quia simul in eadem duratione existere repugnat, & implicat contradictionem, alias idem simul esset, & non esset; quod est contra euidentissimum, ac maximum metaphysicum principium.

Exemplo declaratur, si Deus ab æterno produxisset aliquam creaturam, ut potuit, nunquam possemus dicere pro priori aliquo naturæ, fuisse negationem, aut priuationem formalem talis productionis, quia ex suppositione, quod productio est ab æterno, nullo modo potuit antecedere priuatio illius, quia priuatio si antecedit, non solum debet antecedere prioritate naturæ, sed etiam prioritate durationis, quæ ante rem existentem ab æterno non potest dari, alias non fuisset ab æterno, ut data opera demonstro in physicis disp. de duratio-
ne, questione Vtrum successum, ut successum potuerit esse ab æterno; sed Deus ab æterno libere voluit creare hunc mundum; ergo pro nullo priori præcessit in Deo indifferentia, seu libertas cum negatione, seu carentia formali eiusdem volitionis, quia hoc non petit volitio libera ab æterno neque potest compati cum illa; tum propter rationes supra

positas, quibus probauimus, non posse dari in Deo puram omissionem, aut carentiam actus positiui; tum etiam quia nulla prioritas est ut dixi, in qua possit præcedere talis carentia ad volitionem æternam. Itaque libertas, & indifferentia formalis, ut libere se determinet ad volendum, non requirit ut ante præcesserit cum carentia seu priuatione formali talis priuationis, ut videre est in Angelo qui libere voluit, imò secundum probabiliorē opinionem in primo instanti suæ creationis potuit peccare, & nihilominus in eodem illo primo instanti, nunquam præcessisset cum priuatione, seu carentia illius libere volitionis, siue bonæ, siue peccaminosæ.

Solum igitur indifferentia, seu libertas formaliter petit, siue ab æterno, siue in instanti, ut ita velit voluntas, ut poterit velle oppositum, quod sufficit ad exercitium propriū, & rigorosum libertatis & in hoc conuenit libertas creata cum increata; differt autem libertas creata ab increata, in hoc quod increata (ex eo quod ab æterno decreuerit, & non possit de nouo decernere in tempore, ut supra demonstraui) nunquam habuerit oppositū actum huic, quem nunc habet, neque habuerit carentiam formalem illius, libertas autem creata, quæ in tempore incipit amare, si talis inceptio non sit in primo instanti suæ creationis, siue dubio habuit carentiam formalem talis amoris; si vero, ut dicitur de Angelis, libere voluerunt in primo instanti suæ creationis, etiam conueniunt cum Deo in hoc, quod nunquam habuerint indifferentiam cum carentia formali illius primæ volitionis; Itaque hoc quod est habere, vel non habere prius priuationem, quæ actum positiuum per accidens est ad formalitatem libertatis; formale autem illius est, quod ita se determinauerit ad vnum, ut ad oppositū poterit pro suo libito determinari, quia hoc exigit dominium seu indifferentiam formalem circa suos actus, quæ sunt prædicata formaliter constituentia libertatem.

In alio autem maxime differt libertas creata ab increata, & indifferentia vnius ab indifferentia alterius, quod liberas increata ex eo quod immutabilis sit, ita physice, quæ moraliter ex suppositione quod semel ab æterno habuit decretum creandi hunc mundum, & conseruandi illum &c. nunquam mutatur sit tale decretum, ut iam supra explicui, quod aliter contingit in creata libertate, quæ quotidie mutat decreta, ex quibus omnibus euidenter solum manet argumentum à priori aduersariorū deceptioque esse illos dicendo indifferentiam Dei aliquando esse sub negatione actus positiui, quem semel habet, ut liquet ex dictis, quæ sufficiunt ad lucem offundendum sufficientem huic tractatui de libertate diuina, quæ æque difficilis est ac necessaria ad exactam doctrinam huius disputationis de voluntate Dei.

QVÆSTIO VLTIMA.

*Vtrum Deus concurrat cum causis secundis
aliquid imprimendo ipsis præuium ad
actionem illarum.*

SECTIO I.

Sententia aduersaria ponitur.

Prima sententia est Thomistarum, asserentium Deum concurrere cum omni causa secunda, siue libere operanti siue naturaliter aliquid præuium imprimendo in ipsam.